

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 50/2018

Μεταξύ:

VITAEMED LTD

Αιτητών

v.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Λοΐζος Κάππας, Προεδρεύων
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

VITAEMED LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Χριστιάνα Μιχαηλίδου, Δικηγόρο για Μ. Ηλιάδης & Συνεταίροι ΔΕΠΕ
2. Έλενα Χριστοφή, Εκπρόσωπο Αιτήτριας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ειρήνη Νεοφύτου, Δικηγόρο της Δημοκρατίας Α΄
2. Τασούλα Κοιλιάρη, Συντονίστρια Προσφοράς
3. Στέλιο Θεοδώρου, Προϊστάμενο Ομάδα Αναλωσίμων

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 22 Μαρτίου, 2019

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Α) ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, η οποία καταχωρήθηκε στις 6/11/2018, είναι η απόφαση της Διεύθυνσης Αγορών και Προμηθειών του Υπουργείου Υγείας (η Αναθέτουσα Αρχή) ημερομηνίας 2/11/2018 να μην ικανοποιήσει εισήγηση της εταιρείας VITAEMED LTD (οι Αιτητές) όπως, στα έγγραφα του διαγωνισμού με αριθμό ΣΥ 35/15 και αντικείμενο *«Προσφορά για την αγορά αντιδραστηρίων για την διενέργεια Βιοχημικών Αναλύσεων με την παροχή συνοδού εξοπλισμού για τις ανάγκες των Βιοχημικών Εργαστηρίων των Κρατικών Νοσηλευτηρίων»*, γίνει τροποποίηση στο Υποείδος 1.2 για τις προαναλυτικές μονάδες και να επιτραπεί η προσφορά τόσο αυτόνομου προαναλυτικού συστήματος ή/και συνδεδεμένου αυτοματοποιημένου συστήματος καθώς και διαφοροποιήσεις στους όρους 3(3), 8, 13, 20, 23 που αφορούν το Υποείδος 1.2.

Η Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών του Υπουργείου Υγείας στις 12 και 15 Ιουνίου 2015 οργάνωσε ημερίδα παρουσιάσεων κατά την οποία Οικονομικοί Φορείς κλήθηκαν μέσω του συστήματος e-procurement να παρουσιάσουν εξοπλισμό που διαθέτουν για την εκτέλεση βιοχημικών αναλύσεων καθώς επίσης και προαναλυτικά συστήματα που διαθέτει η εταιρεία τους.

Στις 13 Απριλίου 2018 προκηρύχθηκε η προσφορά στο ηλεκτρονικό σύστημα σύναψης συμβάσεων, e-procurement, στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Εφημερίδα.

Για τον πιο πάνω διαγωνισμό Εκδόθηκαν μέχρι τις 02/11/2018 οκτώ (8) τροποποιητικά έγγραφα από τα οποία τα 1,3,4,5,6 αφορούσαν παρατάσεις στην ημερομηνία υποβολής και τα 2,7,8 απαντήσεις σε σχόλια οικονομικών φορέων. Μετά από τροποποιήσεις, ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 25/10/2018.

Οι Αιτητές προσβάλλουν την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής η οποία τους κοινοποιήθηκε μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος e-procurement, στις 2/11/2018, με το τροποποιητικό έγγραφο αρ. 8. Με το έγγραφο αυτό η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε σε σχόλια και εισηγήσεις που είχαν υποβληθεί από Οικονομικούς Φορείς.

B) ΘΕΣΕΙΣ ΑΙΤΗΤΩΝ

Ο πρώτος ισχυρισμός των Αιτητών αφορά την θέση ότι η Αναθέτουσα Αρχή προχώρησε σε μετατροπή του ζητούμενου της σύμβασης, από προαναλυτική μονάδα τύπου Stand Alone, σε αυτοματοποιημένο σύστημα διαχείρισης δειγμάτων συνδεδεμένο με τους βιοχημικούς αναλυτές, χωρίς να προηγηθεί η δέουσα έρευνα.

Ο διαγωνισμός είχε προκηρυχθεί ζητώντας προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων (stand alone). Στη συνέχεια με το σχετικό Τροποποιητικό Έγγραφο Νο 2 ο προαναφερόμενος όρος τροποποιήθηκε ως εξής: *«Πρέπει να προσφερθεί προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων συνδεδεμένη με τις προσφερόμενες βιοχημικές – αναλυτικές μονάδες, η οποία θα εγκατασταθεί στα Εργαστήρια Βιοχημείας Γ. Ν. Λευκωσίας και Γ. Ν. Λεμεσού»*

Είναι η θέση των Αιτητών ότι στις προδιαγραφές του προαναλυτικού συστήματος, stand alone, που αρχικά ζητούσε η Αναθέτουσα Αρχή, ανταποκρινόταν μόνο μια εταιρεία.

Η αλλαγή στις προδιαγραφές του τροποποιητικού 2 έγινε χωρίς κανένα προβληματισμό και επιπλέον, η Αναθέτουσα Αρχή ουσιαστικά δεν απάντησε στις ερωτήσεις/αιτήματα των

Αιτητών ημερομηνίας 28/6/2018 και 04/07/2018. Στα πλαίσια της αρχής της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, η Επιτροπή Προδιαγραφών όφειλε να εξετάσει τα αιτήματα των Αιτητών με τα οποία οι Αιτητές είχαν εισηγηθεί όπως επιτραπεί η προσφορά τόσο αυτόνομου προαναλυτικού συστήματος ή/και συνδεδεμένου αυτοματοποιημένου συστήματος.

Το Τροποποιητικό έγγραφο 7 που ακολούθησε έκανε αναφορά σε δήθεν έρευνα της αγοράς, η οποία κατέδειξε τέσσερις κατασκευαστές που προσφέρουν τα ζητούμενα συστήματα και αντιπροσωπεύονται στην Κύπρο αλλά, στην πράξη ουδεμία έρευνα έγινε και μόνο μετά από 8 τροποποιητικά έγγραφα οι προδιαγραφές πληρούντο από τρεις προσφοροδότες, όχι όμως από τους Αιτητές. Η Αναθέτουσα Αρχή μπορούσε να αποδεχθεί και τα δύο συστήματα και να εφαρμόζε τέτοια μέθοδο βαθμολογίας που να μην αδικούσε τους προσφοροδότες που θα προσέφεραν συνδεδεμένο προαναλυτικό σύστημα, ενισχύοντας έτσι τον υγιή ανταγωνισμό και το Δημόσιο συμφέρον. Αντί αυτού η Επιτροπή Προδιαγραφών απέρριψε, αναιτιολόγητα, το αίτημα των Αιτητών χωρίς να το εξετάσει. Με καταχρηστική και/ή παράνομη αιτιολογία δεν αποδέχτηκε τις προτεινόμενες αλλαγές από τους Αιτητές, προχωρώντας και τροποποιώντας εντελώς το σύστημα που ζητούσαν ενώ έπρεπε να αξιολογήσει τους προβληματισμούς τους. Δεν προκύπτει καμία έρευνα και νόμιμη αιτιολογία, κανένας προβληματισμός και καμία αξιολόγηση των προτεινόμενων αλλαγών.

Στον δεύτερο ισχυρισμό τους οι Αιτητές προβάλλουν ότι πριν από την προκήρυξη ζητήθηκε από τους προσφοροδότες να δώσουν το κόστος των συστημάτων τους ώστε να καθοριστεί ο προϋπολογισμός. Με την αλλαγή σε προαναλυτικό σύστημα συνδεδεμένο με τις προσφερόμενες βιοχημικές μονάδες, αναμφισβήτητα θα απαιτηθεί επιπλέον εξοπλισμός (ιμάντες) για τη σύνδεση και οι προσφοροδότες υποχρεωτικά θα έπρεπε να προβούν σε επιπλέον κτιριακές αλλαγές. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν προέβη σε

έρευνα για αύξηση του προϋπολογισμού και έγκριση από το Γενικό Λογιστήριο. Το σύστημα αυτοματισμού με ιμάντες είναι μια εξαιρετικά υψηλού κόστους λύση για τα βιοχημικά εργαστήρια Λευκωσίας και Λεμεσού και δεν είναι μια οικονομικά αποδοτική λύση.

Επιπρόσθετα, η Αναθέτουσα Αρχή θα έπρεπε να είχε προβεί και σε μελέτη χώρου καθώς υπάρχει πιθανότητα να μην μπορεί να εγκατασταθεί στον ήδη κατανεμημένο χώρο του εργαστηρίου ή και αν μπορεί να εγκατασταθεί θα πρέπει να εξασφαλίζεται και χώρος για βοηθητικούς πάγκους εργασίας του προσωπικού.

Φαίνεται ξεκάθαρα, καταλήγουν οι Αιτητές, πως με την αλλαγή στους όρους και την απαίτηση για συνδεδεμένο σύστημα με ιμάντες, θα έπρεπε να προϋπολογιστεί εκ νέου το είδος 1 της προσφοράς. Το κόστος ολοκληρωμένου Αυτοματοποιημένου προαναλυτικού συστήματος θα ανέλθει στα 2,200,000-2,500,000 ευρώ για τα δυο Νοσοκομεία Λευκωσίας και Λεμεσού, αντί του συστήματος stand alone που προϋπολογίστηκε στις 275,000 ευρώ για κάθε νοσοκομείο.

Ο τρίτος ισχυρισμός των Αιτητών είναι ότι η απόρριψη του αιτήματος τους για τροποποίηση των προδιαγραφών του διαγωνισμού παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της αποφυγής διακρίσεων, κατά παράβαση του άρθρου 28 του Συντάγματος και του άρθρου 10 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραβιάζοντας επίσης και το άρθρο 18 της γενικής Οδηγίας 2014/24/ΕΕ εφόσον, για να κριθεί η προσφορά ενός οικονομικού φορέα σύμφωνη με τις προδιαγραφές (Έντυπο 8 υποείδος 1.2 των Τεχνικών Προδιαγραφών) θα πρέπει να διαθέτει μόνο συνδεδεμένο προαναλυτικό σύστημα. Συνεπώς, η απόρριψη του αιτήματος για τροποποίηση των προδιαγραφών, ώστε να περιλαμβάνονται και τα δύο συστήματα, δημιουργεί και/ή επιφέρει άνιση μεταχείριση στα συμφέροντα τους και δημιουργεί σοβαρό εμπόδιο για την

συμμετοχή τους στην περαιτέρω διαδικασία του διαγωνισμού, εφόσον το συνδεδεμένο σύστημα που διαθέτουν είναι τεράστιο και ειδικά σχεδιασμένο για μεγάλα εργοστάσια που εξυπηρετούν πολλές ειδικότητες της βιοχημείας και αιματολογίας και ανοσολογίας, ενώ το άλλο σύστημα που κατέχουν λειτουργεί μόνο σαν αυτόνομο σύστημα, (δεν είναι συνδεδεμένο).

Ακολούθως, οι Αιτητές προβαίνουν στον τέταρτο ισχυρισμό τους, ότι παραβιάζεται η αρχή της χρηστής διοίκησης περί τήρησης άρτιων πρακτικών στα συλλογικά διοικητικά όργανα, όπως αυτή αποτυπώνεται στο άρθρο 24(1) του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999 (Ν.158(Ι)/99) το οποίο αναφέρει:

«24.-(1) Πρέπει να τηρούνται λεπτομερή πρακτικά των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων, στα οποία να διατυπώνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονται. Η τήρηση άρτιων πρακτικών είναι υποχρέωση κάθε οργάνου που ασκεί διοικητική λειτουργία.»

Η απουσία ξεχωριστών ανά συνεδρίαση πρακτικών, που να καταγράφει τα γεγονότα και στοιχεία με βάση τα οποία λαμβάνονταν οι αποφάσεις, έχει κριθεί σε αριθμό αποφάσεων του Ανωτάτου και του Διοικητικού Δικαστηρίου και έχει ως αναπόφευκτο επακόλουθο την ακύρωσή τους. Από τον Φάκελλο εξάγεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή Προδιαγραφών κατά τις συνεδρίες της στις 08/05/2018, 14/05/2018, 16/05/2018, 24/05/2018, 6/06/2018 και 11/06/2018 δεν τήρησε ξεχωριστά πρακτικά και δεν προκύπτουν με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονταν κάθε φορά. Οι απαντήσεις απλώς στα ερωτήματα και στις υποδείξεις που υπέβαλαν οι οικονομικοί φορείς δεν αποκαλύπτουν ούτε την κρίση τους ούτε τον συλλογισμό τους, και εν πάση περιπτώσει η πρακτική αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτει την απαίτηση της νομολογίας για τήρηση άρτιων πρακτικών. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται αδύνατος ο δικαστικός έλεγχος και παραβιάζεται η αρχή της χρηστής διοίκησης. Πρακτικά επίσης δεν εντοπίζονται στο

Διοικητικό Φάκελλο ούτε και για την συνεδρία της Επιτροπής Προδιαγραφών στις 30/10/2018, κατά την οποία συντάχθηκε το τροποποιητικό έγγραφο 8. Κατ'επέκταση δεν μπορεί να διαπιστωθεί αν τηρήθηκαν οι πρόνοιες των άρθρων 20-23 του Ν. 158(Ι)/99 που αφορούν στη συγκρότηση και σύνθεση της Επιτροπής Προδιαγραφών και συνεπώς η απόφαση οδηγείται σε ακύρωση, εφόσον, στην απουσία πρακτικών, δεν αποδεικνύεται εάν κλήθηκαν και εάν αποφάσισαν νομότυπα όλα τα μέλη για όλα τα θέματα που τέθηκαν.

Ο τελευταίος ισχυρισμός των Αιτητών αναφέρεται σε αριθμό περαιτέρω τροποποιήσεων που ζήτησαν και οι οποίες δεν έτυχαν θετικής αποδοχής από την Αναθέτουσα Αρχή. Οι Αιτητές αποκαλούν τις απαιτήσεις αυτές μικροτροποποιήσεις για να μπορούν να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό, οι οποίες απορρίφθηκαν χωρίς νόμιμη αιτιολογία ενώ, κατά την άποψη τους, η Αναθέτουσα Αρχή ενέκρινε αίτημα άλλου οικονομικού φορέα το οποίο άλλαζε ολόκληρο το σύστημα.

Γ) ΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι δεν προηγήθηκε έρευνα και ότι δεν υπάρχει απόφαση για τον λόγο που μετέτρεψαν το ζητούμενο της σύμβασης από προαναλυτική μονάδα (stand Alone) σε αυτοματοποιημένο σύστημα διαχείρισης δειγμάτων, συνδεδεμένο με τους βιοχημικούς αναλυτές, η Αναθέτουσα Αρχή απαντά ότι η απόφαση της ήταν επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένη και, ότι ακολουθήθηκαν οι διαδικασίες που προβλέπουν τα έγγραφα του διαγωνισμού, τις οποίες και παρέθεσε:

Σύμφωνα με τον όρο 5.1.1. του Τόμου Α των εγγράφων του διαγωνισμού (σελ.13), η Αναθέτουσα Αρχή δύναται όπως προβαίνει σε «μικρού εύρους προσθήκες, διορθώσεις ή τροποποιήσεις επί των όρων των Εγγράφων Διαγωνισμού» τις οποίες δημοσιεύει και αποστέλλει σχετική ειδοποίηση και στους οικονομικούς φορείς. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον όρο 5.2.1 του Τόμου Α των εγγράφων του διαγωνισμού, οι οικονομικοί φορείς δύναται όπως υποβάλλουν ερωτήσεις, σχόλια και/ή παρατηρήσεις σχετικά με τους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού. Σύμφωνα με τον όρο 5.2.2., η

Αναθέτουσα Αρχή δημοσιεύει συμπληρωματικά έγγραφα ή διευκρινιστικές απαντήσεις στο Σύστημα εντός της προθεσμίας η οποία καθορίζεται στον όρο 2.13 των εγγράφων του διαγωνισμού.

Αναφορικά με την τροποποίηση των απαιτήσεων του διαγωνισμού από την αρχική προκήρυξη για

«αυτόνομη προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων, η οποία θα εγκατασταθεί στα Εργαστήρια Βιοχημείας Γ.Ν.Λευκωσίας και Γ.Ν.Λεμεσού.»

σε

«...προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων συνδεδεμένη με τις προσφερόμενες βιοχημικές - αναλυτικές μονάδες, η οποία θα εγκατασταθεί στα Εργαστήρια Βιοχημείας Γ.Ν.Λευκωσίας και Γ.Ν.Λεμεσού»

η Αναθέτουσα Αρχή διευκρινίζει ότι αυτό ήταν αποτέλεσμα συνεδριάσεων που η Επιτροπή Αξιολόγησης πραγματοποίησε στις 08/05/2018, στις 11/05/2018, στις 14/05/2018, στις 16/05/2018, στις 24/05/2018, στις 6/06/2018 και στις 11/06/2018, για απάντηση των σχολίων των Οικονομικών Φορέων. Κατά τις συνεδρίες ημερ. 14/05/2018 και 16/05/2018 καλέστηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων Οικονομικών Φορέων με στόχο την διευκρίνηση των αιτημάτων τους. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης για όλες τις προαναφερόμενες συνεδρίες καταγράφηκαν σε Πρακτικό ημερ. 11/06/2018. Η απόφαση δεν λήφθηκε αυθαίρετα και προς απάντηση του αιτήματος των Αιτητών στην επιστολή τους ημερ. 04/07/2018 αυτό επεξηγήθηκε στο διορθωτικό Νο 4¹. Επίσης να σημειωθεί ότι με το διορθωτικό Νο 7 απαντήθηκαν και όλα τα ερωτήματα ή/και εισηγήσεις ή/και αιτήματα των Αιτητών στην επιστολή τους ημερ. 28/06/2018 ενώ με το Διορθωτικό Νο 8 η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε εκ νέου τους

¹ Εννοείται Διορθωτικό αρ.7, όπως προκύπτει από τους Διοικητικούς Φακέλλους

ισχυρισμούς των Αιτητών στην επιστολή τους ημερ. 24/10/2018. Η Αναθέτουσα Αρχή καταλήγει ως εξής:

«Με την απάντηση της η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε και το αίτημα του Οικονομικού Φορέα ημερ. 28/074/2018², το οποίο ήταν «να επιτραπεί η προσφορά τόσο αυτόνομου προ αναλυτικού συστήματος ή/και συνδεδεμένου αυτοματοποιημένου συστήματος για να μην αποκλειστούν αξιόλογοι οικονομικοί φορείς και όπως διορθωθούν ανάλογα οι προδιαγραφές.

Επίσης, προς απάντηση του αιτήματος για την προδιαγραφή 1 του υποείδους 1.2 με την Απάντηση 10B του Τροποποιητικού Εγγράφου Νο 7 γίνεται παραπομπή της Απάντησης 1B του τροποποιητικού εγγράφου Νο 7.

Όσον αφορά το παράδειγμα που παραθέτει ο Οικονομικός Φορέας στην επιστολή του ημερ. 28/06/2018 για να αποδείξει ότι λανθασμένα λήφθηκε η απόφαση για συνδεδεμένο σύστημα και αναφέρει:

«Σας παραθέτουμε ένα μόνο παράδειγμα που αποδεικνύει το αντίθετο.

Η αυτόματη φυγόκεντρος π.χ. χωρητικότητας 60 δειγμάτων όταν έχει λιγότερα δείγματα από 60 δεν ξεκινά αμέσως, αλλά περιμένει για κάποιο χρονικό διάστημα, για να επιβεβαιώσει πως δεν υπάρχουν άλλα δείγματα.

Όταν η ροή των δειγμάτων είναι λιγότερη από την χωρητικότητα της φυγόκεντρος αυτό θα επαναλαμβάνεται πολλές φορές κάθε μέρα με αποτέλεσμα την επιβράδυνση και καθυστέρηση στη έκδοση αποτελεσμάτων από τους αναλυτές»

όντως δεν σχολιάστηκε από την Αναθέτουσα Αρχή αλλά δεν διαφοροποιεί την απόφαση.

Προς τούτο αναφέρουμε ότι όλοι οι κατασκευαστικοί οίκοι αυτών των συστημάτων τα σχεδιάζουν ώστε να αυξάνεται η παραγωγικότητα των εργαστηρίων και να μειώνεται ο χρόνος έκδοσης των αποτελεσμάτων. Οι ρυθμίσεις του χρόνου αναμονής των δειγμάτων καθορίζεται από το χρήστη του συστήματος και θεωρείται ότι δεν θα παρατηρείται η καθυστέρηση που περιγράφει ο Οικονομικός Φορέας, τουναντίον μάλιστα, από έρευνα αγοράς που έγινε διαπιστώθηκε ότι σε όλα αυτά τη συστήματα αυτοματοποίησης προαναλυτικών διαδικασιών μειώνεται ο χρόνος έκδοσης των αποτελεσμάτων και βελτιώνεται σημαντικά η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η μοναδική διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων (συνδεδεμένων και μη) είναι μια απλή κίνηση που θα κάνει ο

² Εννοείται 28/06/2018, όπως προκύπτει από τους Διοικητικούς Φακέλλους

χειριστής, δηλαδή να παίρνει τα δείγματα από το προαναλυτικό σύστημα και να τα τοποθετεί στον αναλυτή αναφέρουμε ότι μπορεί να ακούγεται σαν μια απλή μεταφορά αλλά δεν παύει από το να είναι μια διεργασία καθημερινή και επαναλαμβανόμενη η οποία θα απασχολεί καθημερινά ένα χρήστη ανά εργαστήριο.

Αναφορικά με την τοποθέτηση του Οικονομικού Φορέα ότι το σύστημα που διαθέτει η Εταιρεία τους είναι τεράστιο, είναι ειδικά σχεδιασμένο για μεγάλα εργαστήρια που εξυπηρετούν πολλαπλές ειδικότητες βιοχημείας και αιματολογίας και ανοσολογίας αναφέρουμε ότι έχουν δοθεί οι χώροι εγκατάστασης των συστημάτων σύμφωνα με το Τροποποιητικό Νο 7 και έχει επιτραπεί και η κατεδάφιση τοιχοποιίας.

Τέλος αναφέρουμε ότι οι ανάγκες των εργαστηρίων καθορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή η οποία έχει ως στόχος αφενός να καλύψει τις ανάγκες των εργαστηρίων και αφετέρου να διασφαλίσει και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό.

Με το παρόν τροποποιητικό έγγραφο η Αναθέτουσα Αρχή εμμένει και υπενθυμίζει απλά την απόφαση της.

Πέραν των πιο πάνω αξίζει να σημειωθεί ότι ο Οικονομικός φορέας με τα σχόλια ημερ. 24/10/2018 ζητεί όπως γίνουν τροποποιήσεις στις προδιαγραφές για το υποείδος 1.2 γεγονός που υποδηλώνει ότι αποδέχεται την προσφορά συστήματος αυτοματοποίησης προαναλυτικών διαδικασιών το οποίο θα είναι συνδεδεμένο με τις βιοχημικές μονάδες.»

Η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε σε όλα τα σχόλια των Οικονομικών Φορέων, λαμβάνοντας υπόψη πρωτίστως την κάλυψη των αναγκών της και φυσικά την διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού.»

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι, μη αξιολογώντας σωστά και απορρίπτοντας την εισήγηση τους δεν προχώρησαν σε έρευνα για τροποποίηση του προϋπολογισμού, η Αναθέτουσα Αρχή δηλώνει ότι το κόστος της επιπλέον προμήθειας των ιμάντων για τη διασύνδεση του προαναλυτικού με τις βιοχημικές μονάδες, μπορεί να καλυφθεί από το υπολογιζόμενο κόστος του διαγωνισμού και αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι δεν έγινε οποιοδήποτε σχόλιο από κανένα Οικονομικό Φορέα, περιλαμβανομένων και των Αιτητών.

Παρενθετικά, σημειώνει, το κόστος των €2.200.000 - €2.500.000 που αναφέρουν στην αγορά τους οι Αιτητές αφορά τη συνένωση εργαστηρίων σε έναν ενιαίο χώρο και την

προμήθεια προαναλυτικού συστήματος και τη διασύνδεση του με βιοχημικούς, αιματολογικούς, ανοσολογικούς αναλυτές, αναλυτές πήξης, ESR αναλυτές Elisa διαφόρων εταιρειών, γεγονός που αυξάνει σημαντικά το κόστος. Επιπλέον, η συντήρηση και διαχείριση εκ μέρους των εταιρειών ενός τέτοιου συστήματος, είναι αρκετά μεγάλη γεγονός που αυξάνει επίσης σημαντικά το κόστος. Ο σχεδιασμός αυτός δεν εγκρίθηκε και δεν προκηρύχθηκε ποτέ τέτοιος διαγωνισμός.

Αναφερόμενη στον ισχυρισμό των Αιτητών, ότι παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της αποφυγής διακρίσεων, κατά παράβαση του άρθρου 28 του Συντάγματος και του άρθρου 10 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωση παραβιάζοντας επίσης και το άρθρο 18 της Γενικής Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, η Αναθέτουσα Αρχή τον χαρακτήρισε αβάσιμο και ατεκμηρίωτο.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό για παραβίαση της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, είναι η θέση της Αναθέτουσας Αρχής, ότι η Οδηγία έχει μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη με τον περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμο του 2016 (Ν.73(Ι)/2016), στον οποίο περιλαμβάνεται και σχετικό άρθρο για την ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων και αυτή είναι η νομική βάση, βάσει της οποίας θα πρέπει να εξεταστεί οποιοσδήποτε ισχυρισμός για παραβίαση της αρχής αυτής. Υπέβαλε επίσης ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής στην παρούσα περίπτωση το Άρθρο 10 ΣΛΕΕ και το Άρθρο 28 του Συντάγματος, αλλά τυγχάνει εφαρμογής ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2016 (Ν.73(Ι)/2016), ο οποίος περιλαμβάνει συγκεκριμένο άρθρο για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων.

Οι Αιτητές με επιστολή τους ημερ. 28/06/2018 ζήτησαν όπως επιτραπεί η προσφορά τόσο αυτόνομου προ αναλυτικού συστήματος ή/και συνδεδεμένου αυτοματοποιημένου

συστήματος, για να μην αποκλειστούν αξιόλογοι οικονομικοί φορείς και όπως διορθωθούν ανάλογα οι προδιαγραφές. Το αίτημα δεν έγινε αποδεκτό για ευνόητους λόγους, αφού αφενός δεν καλύπτει την ανάγκη της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία είναι η προμήθεια ενός αυτόματου προαναλυτικού συστήματος συνδεδεμένο με βιοχημικές μονάδες και αφετέρου, θα είχε ως αποτέλεσμα την άνιση μεταχείριση των Οικονομικών Φορέων. Ως εκ τούτου, είναι η θέση της Αναθέτουσας Αρχής, ότι τυχόν αποδοχή της θέσης των Αιτητών, θα οδηγούσε σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και όχι το αντίθετο. Καταλήγοντας, η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρθηκε και στο Διορθωτικό Έγγραφο Νο 8 όπου τονίζεται ξανά, ότι οι ανάγκες των εργαστηρίων καθορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή η οποία έχει ως στόχο αφενός να καλύψει τις ανάγκες των εργαστηρίων και αφετέρου να διασφαλίσει και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό. Η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει ότι εφάρμοσε ορθά τις νομικές αρχές ως προς τη διαχείριση των οικονομικών φορέων, σε συνάρτηση πάντα με τις ανάγκες των εργαστηρίων.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι η Αναθέτουσα Αρχή παραβιάζει την αρχή της χρηστής διοίκησης περί τήρησης άρτιων πρακτικών στα συλλογικά διοικητικά όργανα, όπως αυτή αποτυπώνεται στο άρθρο 24(1) του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999 (Ν.158(Ι)/99), η Αναθέτουσα Αρχή δήλωσε την διαφωνία της και υπέβαλε ότι η Επιτροπή Προδιαγραφών τήρησε πρακτικά τα οποία καλύπτουν διάφορες συνεδριάσεις, ομαδοποιώντας έτσι τις συνεδριάσεις της. Η μη τήρηση ξεχωριστών πρακτικών για κάθε συνεδρίαση της, δεν σημαίνει ότι παραβιάζεται το άρθρο 24(1) του περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν.158(Ι)/99). Υφίστανται πρακτικά, τα οποία δεν είναι ελλιπή και σε αυτά περιλαμβάνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λήφθηκαν. Το κατά πόσο τηρήθηκε ένα ή περισσότερα πρακτικά, δεν καθιστά τα πρακτικά που τηρήθηκαν ελλειμματικά. Στην προκειμένη

περίπτωση δεν τηρήθηκαν χωριστά πρακτικά, αλλά με τον τρόπο που έχουν τηρηθεί δεν υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τους παρόντες κατά τις ημερομηνίες των συνεδριάσεων της Επιτροπής Προδιαγραφών και ως προς το περιεχόμενο των συζητηθέντων και των αποφάσεών τους. Εν κατακλείδι αναφέρεται ότι στις συνεδριάσεις αυτές, εξετάστηκαν τα σχόλια των οικονομικών φορέων για να αποφασίσει η Αναθέτουσα Αρχή εάν θα τα υιοθετήσει ή αν θα τα απορρίψει. Πέραν από την υποχρέωση της διοίκησης για τήρηση πρακτικών, η διοικητική πράξη για την οποία ασκείται έλεγχος είναι το αποτέλεσμα αυτών των συνεδριάσεων, ήτοι η έκδοση ή μη Τροποποιητικών Εγγράφων. Επομένως, το κατά πόσο τα σχόλια των οικονομικών φορέων εξετάστηκαν σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις της Επιτροπής και κατά πόσο τηρήθηκε ένα ή περισσότερα πρακτικά, δεν επηρεάζει την απόφαση αυτή. Το κύριο σημείο εδώ είναι κατά πόσο ορθά ή λανθασμένα αποφάσισε η Αναθέτουσα Αρχή να αποδεχθεί ή να απορρίψει τα σχόλια των οικονομικών φορέων.

Αναφορικά με τον τελευταίο ισχυρισμό των Αιτητών για αριθμό περαιτέρω μικροτροποποιήσεων που ζήτησαν ώστε να μπορούν να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό, και οι οποίες δεν έτυχαν θετικής αποδοχής, η Αναθέτουσα Αρχή επανέλαβε ότι ο ρόλος του προαναλυτικού συστήματος το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με αναλυτές είναι να αυτοματοποιήσει όλες τις προαναλυτικές διαδικασίες για όλα τα δείγματα και όχι μέρος των διαδικασιών και για μέρος των δειγμάτων. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν έχει σκοπό να προμηθευτεί και να επωμιστεί το κόστος συστήματος, το οποίο δεν θα καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των εργαστηρίων. Τονίζει δε ότι, με την αυτοματοποίηση των προαναλυτικών διαδικασιών μειώνονται τα ανθρώπινα λάθη, εξοικονομείται χρόνος, άρα και προσωπικό το οποίο μπορεί να απασχοληθεί με την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχει. Ως εκ των ανωτέρω, η Αναθέτουσα Αρχή θεωρεί ότι ορθά έπραξε και απέρριψε τα αιτήματα των Αιτητών για τροποποίηση των όρων του διαγωνισμού, αφού η αποδοχή

τους θα είχε ως αποτέλεσμα να αναιρείται ο ρόλος ενός τέτοιου συστήματος και η Αναθέτουσα Αρχή πιθανώς να κατέληγε με την προμήθεια ενός συστήματος, το οποίο δεν θα εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες της. (Η Αναθέτουσα Αρχή παρέθεσε λεπτομερή κατάλογο των τροποποιητικών αιτημάτων των Αιτητών και των απαντήσεων που δόθηκαν με το τροποποιητικό έγγραφο 8).

Δ) ΑΠΟΦΑΣΗ

Έχουμε με προσοχή εξετάσει τις θέσεις των δύο μερών και ομόφωνα καταλήγουμε στα πιο κάτω:

Το αντικείμενο του Διαγωνισμού, οι λόγοι ακύρωσης που επικαλούνται οι Αιτητές και οι απαντήσεις της Αναθέτουσας Αρχής σε μεγάλο βαθμό άπτονται τεχνικών θεμάτων. Η νομολογία είναι γνωστή επί του θέματος.

Στην **Brullì Energia v AHK**, Υπόθεση αρ. 1097/2002, ημερομηνίας 06.02.2006 αναφέρεται:

«Σύμφωνα με τη νομολογία η εκτίμηση των γεγονότων ανήκει στη Διοίκηση, το δε Δικαστήριο επεμβαίνει μόνο αν διαπιστωθεί πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο ή ότι η Διοίκηση έχει υπερβεί τα ακραία όρια της διακριτικής της εξουσίας. Περαιτέρω, το Δικαστήριο δεν υπεισέρχεται στον έλεγχο θεμάτων τεχνικής φύσεως, που λήφθηκαν υπόψη από τη Διοίκηση, εφόσον η Διοίκηση, λόγω ειδικών γνώσεων, είναι ο καλύτερος γνώστης και κριτής. Ως θέμα γενικής αρχής, η κρίση της Διοίκησης, αναφορικά σε θέματα τεχνικής φύσεως ή ειδικών γνώσεων είναι ανέλεγκτη».

Σε σχέση με τον πρώτο ισχυρισμό των Αιτητών, ο διαγωνισμός κατά την προκήρυξη του ζητούσε:

«Πρέπει να προσφερθεί αυτόνομη προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων, η οποία θα εγκατασταθεί στα Εργαστήρια Βιοχημείας Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού»³

Η Αναθέτουσα Αρχή μετά από σειρά ερωτήσεων/αιτημάτων οικονομικών φορέων εξέδωσε το τροποποιητικό έγγραφο 2, ημερομηνίας 21.06.2018 με το οποίο προχώρησε σε αλλαγή της προαναλυτικής μονάδας από τύπο stand alone σε αυτοματοποιημένο σύστημα συνδεδεμένο με τους βιοχημικούς αναλυτές.

Το τροποποιημένο έγγραφο 2 το οποίο προέκυψε από το πρακτικό της Επιτροπής Προδιαγραφών ημερομηνίας 11.06.2018 αποτελείται από 73 σελίδες και περιέχει 161 απαντήσεις σε ισάριθμες ερωτήσεις τεσσάρων οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και των Αιτητών και 14 διορθώσεις.

Σε σχέση με την αλλαγή στην προαναλυτική μονάδα οικονομικοί φορείς υπέβαλαν τις πιο κάτω ερωτήσεις/αιτήματα.

Με την ερώτηση/αίτημα με αριθμό 42, 02.05.2018, ο Οικονομικός Φορέας Α, ζητούσε:

«Ζητείται όπως η προδιαγραφή 6 Για το υποείδος 1.2 διαμορφωθεί ως ακολούθως:

Λειτουργίες που πρέπει να εκτελεί:

1. Διαλογή των δειγμάτων με βάση τις ζητούμενες εξετάσεις
2. Φυγοκέντρωση με ψυχωμένη φυγόκεντρο
3. Αποπρωματισμό και Επαναπρωματισμό των δειγμάτων

*Ο επαναπρωματισμός να γίνεται και εκτός του προαναλυτικού συστήματος δεδομένου ότι πρόκειται για «stand alone» σύστημα και τα δείγματα να μεταφέρονται χειροκίνητα από αυτό προς τους αναλυτές και πίσω.*⁴

4. Διαχωρισμό-Επιμερισμός των Δειγμάτων (Aliquoting)⁵
5. Αρχαιοθέτηση δειγμάτων»

³ Έντυπο 8 Πίνακας Προσφοράς και Συμμόρφωσης με τις Τεχνικές Προδιαγραφές Υποείδος 1.2 Πίνακας Β «Τεχνικές Προδιαγραφές»

⁴ Διατηρήθηκε η υπογράμμιση του οικονομικού φορέα

⁵ Διατηρήθηκε η υπογράμμιση του οικονομικού φορέα

Η Επιτροπή Προδιαγραφών έκανε μερικώς αποδεκτό το αίτημα και διαμόρφωσε ως εξής το σημείο 4:

«Κλασματοποίηση των δειγμάτων (aliquoting)»

Επιπλέον ο ίδιος Οικονομικός Φορέας με ερώτηση/αίτημα αρ. 52 ζητούσε:

«Ζητείται όπως η προδιαγραφή 33 διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«Τα δείγματα που αρχειοθετούνται πρέπει να επαναπρωματίζονται από το ίδιο ή άλλο σύστημα».

Η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε:

«Το αίτημα δεν γίνεται αποδεκτό.

Το προαναλυτικό σύστημα πρέπει να έχει τη δυνατότητα επαναπρωματισμού χωρίς να απαιτείται η μεταφορά των δειγμάτων από τους χρήστες σε άλλο σύστημα».

Οι Αιτητές, Οικονομικός Φορέας Γ, με επιστολή τους ημερομηνίας 02.05.2018, διατύπωσαν ανάμεσα σε άλλες ερωτήσεις/αιτήματα, την ερώτηση 122, η οποία αναφέρει σχετικά:

«Ζητείται όπως η προδιαγραφή 6 για το Υποείδος 1.2 διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«Λειτουργίες που πρέπει να εκτελεί

- 1. Διαλογή των δειγμάτων με βάση τις ζητούμενες εξετάσεις*
- 2. ~~Φυγοκέντρωση με ψωχώμενη φυγόκεντρο~~⁶*
- 3. Αποπρωματισμό και επαναπρωματισμό των δειγμάτων*
- 4. Διαχωρισμό των Δειγμάτων (Aliquoting)*
- 5. Αρχαιοθέτηση των Δειγμάτων*

⁶ Διατηρήθηκε η υπογράμμιση του οικονομικού φορέα

Η φυγοκέντρωση με ψυχώμενη φυγόκεντρο να ζητείται ως ανεξάρτητη λειτουργία, δηλαδή με αυτόνομη φυγόκεντρο που να μην είναι συνδεδεμένη στο προαναλυτικό σύστημα»

Η Επιτροπή Προδιαγραφών απάντησε:

«Το αίτημα δεν γίνεται αποδεκτό.

Το προσφερόμενο σύστημα πρέπει να έχει ενσωματωμένη φυγόκεντρο.

Παρακαλώ βλέπε επίσης Απάντηση 132 παρόντος διορθωτικού»

Η απάντηση 132 αφορούσε την αντίστοιχη ερώτηση/αίτημα του Οικονομικού Φορέα Δ, ημερομηνίας 02.05.2018, η οποία ερώτηση αναφέρει:

«Σχετικά με την προδιαγραφή 2 και την ζητούμενη παραγωγικότητα των αναλυτών και κυρίως αυτούς που θα προσφερθούν στα δύο μεγάλα νοσοκομεία όπου επιπλέον απαιτείται και προαναλυτικό σύστημα θεωρεί ο οικονομικός φορέας ότι δεν είναι η ενδεδειγμένη.

Και επεξηγεί ότι, στην σύγχρονη εργαστηριακή πρακτική ζητείται ο προσδιορισμός απόδοσης βάση συγκεκριμένων δεικτών (ΚΡΙΣ – Key Performance Indicators) μεταξύ των οποίων η παραγωγικότητα ανά αναλυτή, το ποσοστό επίτευξης της μέγιστης παραγωγικότητας κάτω από διάφορες συνθήκες π.χ. μεταξύ 11:00 – 13:00 η παραγωγικότητα των αναλυτών επιτυγχάνεται σε ποσοστό 70% κλπ. Ο σημαντικότερος δείκτης είναι το TAT (Turn Around Time) που ουσιαστικά αποδίδει την παραγωγικότητα της προτεινόμενης λύσης περιγράφοντας κατ' ουσία το χρόνο διακίνησης των δειγμάτων και της πληροφορίας που του αποδίδεται από την εισαγωγή στο εργαστήριο μέχρι την απόδοση των αποτελεσμάτων.

Στην περίπτωση που το προσφερόμενο προαναλυτικό σύστημα είναι αυτόνομο και η μεταφορά στον αναλυτή καθυστερήσει 10 λεπτά ή και περισσότερο προς τον αναλυτή, τότε το αποτέλεσμα όσος γρήγορος και να είναι ο αναλυτής δεν μπορεί να καλύψει τον χρόνο παραγωγής αποτελέσματος από ένα μικρότερης παραγωγικότητας αναλυτή που όμως είναι διασυνδεδεμένος φυσικά με προαναλυτικό σύστημα που άμεσα δρομολογεί τα δείγματα στους αναλυτές. Το ίδιο ισχύει και για τους αναλυτές μικρότερης κατηγορίας όπου σημαντικοί δείκτες αποτελούν τα TAT και η παραγωγικότητα».

Η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε:

Η άποψη του Οικονομικού Φορέα για το μειονέκτημα του αυτόνομου προαναλυτικού συστήματος θεωρείται ορθή.

Ως εκ τούτου παρακαλώ όπως η προδιαγραφή 1 στο Υποείδος 1.2. διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«Πρέπει να προσφερθεί προαναλυτική μονάδα διαχείρισης δειγμάτων συνδεδεμένη με τις προσφερόμενες βιοχημικές – αναλυτικές μονάδες, η οποία θα εγκατασταθεί στα Εργαστήρια Βιοχημείας Γ. Ν. Λευκωσίας και Γ. Ν. Λεμεσού».

Επίσης ο ίδιος οικονομικός φορέας σε άλλη ερώτηση/αίτημα αναφέρει:

«Υποείδος 1.2: Προαναλυτικές Μονάδες για Εργαστήρια Βιοχημείας Γ. Ν. Λευκωσίας και Γ. Ν. Λεμεσού

Ζητείται αυτόνομο προαναλυτικό σύστημα σε διαγωνισμό που αφορά πολύ συγκεκριμένη ομάδα εξετάσεων και όχι συνολικά τις ομάδες εξετάσεων του εργαστηριακού τομέα ενώ ταυτόχρονα ζητείται η εξυπηρέτηση άλλων σταθμών εργασίας με προετοιμασία των σωληναρίων.

Η γενική προσέγγιση στο θέμα της προανάλυσης και ειδικά για αυτόνομο προαναλυτικό σύστημα προϋποθέτει την ενσωμάτωση πληροφοριών για την λειτουργία όλων των εργαστηρίων αλλά και άλλων που αφορούν το προσωπικό, τα διαθέσιμα IT συστήματα κ.α. Για παράδειγμα αναφέρετε ότι θα δρομολογούνται 2000 σωληνάρια στο μεγαλύτερο νοσοκομείο της χώρας αλλά δεν αναφέρεται η κατανομή τους στην διάρκεια της ημέρας, η κατανομή των εξετάσεων ανά σωληνάριο, το είδος των σωληναρίων, το ποσοστό των εκτάκτων δειγμάτων και καθώς δεν αναφέρονται επίσης και οι προβλεπόμενοι δείκτες απόδοσης όπως ο συνολικός χρόνος διεκπεραίωσης που απαιτείται, ο προσδιορισμός του κόστους των στερεών αποβλήτων που παράγεται κ.α.

Θεωρούμε επίσης ότι αδικούνται προαναλυτικά συστήματα που με διασύνδεση αναλυτών μπορούν να προσφέρουν πολύ περισσότερα και να ικανοποιήσουν πολλές και μεγαλύτερες ανάγκες».

Η Επιτροπή Προδιαγραφών σε επτά συνεδρίες της εξέτασε και απάντησε τα ερωτήματα/εισηγήσεις των Οικονομικών Φορέων.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής καταγράφηκαν στο πρακτικό ημερομηνίας 11.06.2018 και κοινοποιήθηκαν στους Οικονομικούς Φορείς με το τροποποιητικό έγγραφο 2.

Από την παράθεση των πιο πάνω ερωτήσεων /απαντήσεων αλλά και από εξέταση του πρακτικού της Επιτροπής Προδιαγραφών ημερομηνίας 11.06.2018 συμπεραίνουμε, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς των Αιτητών, ότι υπάρχει απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής για αλλαγή στον επίμαχο όρο και ότι αυτή η αλλαγή προέκυψε από την διαπίστωση ότι οικονομικοί φορείς μετά από σχόλια που υπέβαλαν δεν μπορούσαν να προσφέρουν το stand alone σύστημα.

Επιπλέον στις απαντήσεις της Αναθέτουσας Αρχής στις ερωτήσεις/αιτήματα των Οικονομικών Φορέων και ιδιαίτερα στην ερώτηση 132 του Οικονομικού Φορέα Δ, διαφαίνεται η αιτιολογία της αλλαγής της προδιαγραφής, μέσα και από την υιοθέτηση του σκεπτικού της ερώτησης 132.

Ο ισχυρισμός των Αιτητών περί φωτογράφισης συγκεκριμένης εταιρείας με τις προδιαγραφές της προκήρυξης αποσύρθηκε κατά την ενώπιον μας διαδικασία.

Οι Αιτητές περαιτέρω ισχυρίζονται ότι δεν απαντήθηκαν ουσιαστικά οι επιστολές τους ημερομηνίας 28.6.2018, 04.07.2018 και 23.10.2018 με ερωτήσεις/αιτήματα που προέκυψαν από το τροποποιητικό έγγραφο 2.

Από εξέταση των Διορθωτικών εγγράφων αρ.7 και 8 προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή έστω και καθυστερημένα απαντά στους ισχυρισμούς των Αιτητών.

Έδωσε συγκεκριμένες απαντήσεις γιατί απέρριψε τις εισηγήσεις/αιτήματα των Αιτητών.

Αναφέρει συγκεκριμένα στο Διορθωτικό αρ.7:

«Η απόφαση για διασύνδεση του συστήματος αυτοματοποίησης των προαναλυτικών διαδικασιών με τις προσφερόμενες βιοχημικές μονάδες δεν

λήφθηκε αυθαίρετα αλλά λαμβάνοντας υπόψη συνολικά τα σχόλια των οικονομικών φορέων, τα οποία απαντήθηκαν στο τροποποιητικό Νο 2.

Συγκεκριμένα, με βάση τα εν λόγω σχόλια υπήρχε οικονομικός φορέας ο οποίος δεν διέθετε στο προαναλυτικό του σύστημα ενσωματωμένη φυγόκεντρο, οικονομικός φορέας που δεν διέθετε ενσωματωμένο σύστημα επαναπωματισμού και τρίτος οικονομικός φορέας ο οποίος δεν διέθετε αυτόνομο προαναλυτικό σύστημα.

Σύμφωνα με έρευνα αγοράς που πραγματοποίησε η Επιτροπή Προδιαγραφών αλλά και τις παρουσιάσεις που έγιναν ενώπιον της πριν από την προκήρυξη του διαγωνισμού είναι εις γνώση της ότι, υπάρχουν τουλάχιστον 4 κατασκευαστές οι οποίοι κατασκευάζουν τα ζητούμενα συστήματα και τις ζητούμενες αναλυτικές μονάδες και ότι οι 4 κατασκευαστές εκπροσωπούνται στην Κύπρο και άρα εξασφαλίζεται ο επιθυμητός ανταγωνισμός.

Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του Οικονομικού φορέα για μείωση του όγκου εργασίας σε 350-500 δείγματα/ημέρα αυτό αποτελεί απλά υποθέσεις και δεν υιοθετείται από την Αναθέτουσα Αρχή.

Ο διαγωνισμός γίνεται για κάλυψη των αναγκών των εργαστηρίων. Η προμήθεια συστήματος αυτοματοποίησης των προαναλυτικών διαδικασιών στο οποίο θα είναι συνδεδεμένοι οι προσφερόμενοι βιοχημικοί αναλυτές έχει μεταξύ άλλων και τα εξής σημαντικά πλεονεκτήματα:

1. Αναβαθμίζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες των εργαστηρίων αφού θα μειωθεί ο χρόνος προαναλυτικής κυρίως δουλειάς που πραγματοποιείται μέχρι σήμερα και ο χρόνος αυτός θα εκμεταλλεύεται πλέον για ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών μας.
2. Με τη λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος θα μειωθεί ο χρόνος ανταπόκρισης του εργαστηρίου ως προς την έκδοση των αποτελεσμάτων αφού προαναλυτικές διαδικασίες θα γίνονται αυτόματα.
3. Θα υπάρχει πλήρης ιχνηλασιμότητα της πορείας του δείγματος.

Ως εκ των πιο πάνω το αίτημα δεν έγινε αποδεκτό».

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να επαναλάβουμε ότι τόσο το αντικείμενο του Διαγωνισμού όσο και πολύ περισσότερο οι ερωτήσεις/αιτήματα των Οικονομικών Φορέων και οι απαντήσεις της Αναθέτουσας Αρχής άπτονται κυρίως τεχνικών θεμάτων. Είναι νομολογημένο ότι η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών δεν υπεισέρχεται σε έλεγχο θεμάτων τεχνικής φύσης καθότι η Διοίκηση λόγω ειδικών γνώσεων είναι ο καλύτερος γνώστης και κριτής. Η κρίση της Διοίκησης για τεχνικά ζητήματα είναι γενικά ανέλεγκτη.

Για αυτό δεν εξετάζουμε το περιεχόμενο των απαντήσεων της Αναθέτουσας Αρχής επί τεχνικών θεμάτων.

Αυτό το οποίο εξετάζεται είναι κατά πόσο η Αναθέτουσα Αρχή αιτιολογεί επαρκώς την απόφαση της η οποία πρέπει να είναι εύλογη και να λήφθηκε σαν αποτέλεσμα δέουσας έρευνας και τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης, χρηστής διοίκησης και προστασίας του ανταγωνισμού.

Είναι λοιπόν απόφαση μας ότι δεν ευσταθούν οι ισχυρισμοί των Αιτητών ως προς τον πρώτο λόγο ακύρωσης. Υπάρχει απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, είναι αιτιολογημένη και δεν παραβιάζει οποιαδήποτε αρχή διοικητικού δικαίου.

Σχετικά με το δεύτερο λόγο ακύρωσης που επικαλούνται οι Αιτητές, κατά την ενώπιον μας διαδικασία ακρόασης απέσυραν τον ισχυρισμό περί φωτογράφισης οικονομικού φορέα ως αποτέλεσμα που εξάγεται από το Τροποποιητικό έγγραφο 2, ημερομηνίας 11.06.2018, και αφορούσε όρους της προκήρυξης για το Υποείδος 1.2.

Περαιτέρω διαφωνούμε με τον ισχυρισμό των Αιτητών για παραβίαση της αρχής της καλής πίστης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, επειδή η Αναθέτουσα Αρχή τροποποίησε αρχικούς όρους.

Σύμφωνα με τους όρους του Διαγωνισμού οι Οικονομικοί Φορείς μπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις/σχόλια/αιτήματα προς την Αναθέτουσα Αρχή εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, η οποία απαντά με τροποποιητικά έγγραφα.

Σχετικοί οι πιο κάτω όροι, 5.2.1, 5.2.2 και 2.13 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού:

5.2 «Έγγραφο Υποβολή Ερωτήσεων από τους Ενδιαφερόμενους

1. Τυχόν διευκρινιστικές ερωτήσεις, εισηγήσεις, σχόλια ή/και παρατηρήσεις σχετικά με τους όρους των Εγγράφων Διαγωνισμού, υποβάλλονται από τους Ενδιαφερόμενους Οικονομικούς Φορείς εντός της προθεσμίας της παραγράφου 2.13. Τα αιτήματα για διευκρινίσεις πρέπει να υποβληθούν μέσω της σχετικής λειτουργίας του Συστήματος, στο χώρο του Διαγωνισμού.
2. Εφόσον οι τυχόν διευκρινιστικές ερωτήσεις, εισηγήσεις, σχόλια ή/και παρατηρήσεις ζητηθούν σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα, η Αναθέτουσα Αρχή δημοσιεύει συμπληρωματικά έγγραφα ή διευκρινιστικές απαντήσεις στο Σύστημα εντός της προθεσμίας της παραγράφου 2.13, ενώ σχετική ειδοποίηση θα αποστέλλεται αυτόματα προς όλους τους Οικονομικούς Φορείς που έχουν συσχετιστεί με το διαγωνισμό.

2.13	Προθεσμία υποβολής σχολίων/ερωτήσεων/εισηγήσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Δεκατέσσερις (14) ημέρες πριν την τελευταία ημερομηνία υποβολής, δηλαδή μέχρι τις 25.10.2018 μέσω της ιστοσελίδας www.eprocurement.gov.cy (και ταυτόχρονα σε μορφή Microsoft Word στο Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
	Αποστολή απαντήσεων από την Αναθέτουσα Αρχή	<ul style="list-style-type: none"> • Έξι (6) ημέρες πριν την τελευταία ημερομηνία υποβολής της προσφοράς δηλαδή μέχρι τις 2.11.2018 μέσω της ιστοσελίδας www.eprocurement.gov.cy

.»

Συνεπώς, η Αναθέτουσα Αρχή, τροποποιώντας όρους, ενήργησε εντός των πλαισίων του Διαγωνισμού.

Αντίθετους, μας βρίσκουν και οι ισχυρισμοί των Αιτητών για παραβίαση της αρχής του υγιούς ανταγωνισμού και για ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση οικονομικών φορέων.

Αυτό που επιβεβαιώνεται μέσα από τη διαδικασία των ερωτήσεων/απαντήσεων μεταξύ Οικονομικών Φορέων και Αναθέτουσας Αρχής, όπως αυτή καταγράφεται στον πρώτο λόγο ακύρωσης, είναι ότι αποτέλεσμα της επίμαχης αλλαγής υπήρξε η δυνατότητα περισσότερων φορέων να συμμετέχουν στο Διαγωνισμό, συμπεριλαμβανομένων και των Αιτητών. Συνεπώς, δεν διαπιστώνουμε οποιαδήποτε παραβίαση του υγιούς ανταγωνισμού ή/και ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση οικονομικών φορέων.

Απορριπτέος και ο ισχυρισμός των Αιτητών για την ανάγκη αύξησης του προϋπολογισμού και απουσίας έρευνας επί τούτου από την Αναθέτουσα Αρχή, συνέπεια των αλλαγών που έγιναν. Και εδώ το θέμα κρίνεται ως τεχνικό και τούτο εξάγεται από τις θέσεις των μερών π.χ. αναφορά σε ιμάντες, κτιριακές μονάδες, συνένωση εργαστηρίων.

Πέραν τούτου, ο προϋπολογισμός εκτιμάται από την Αναθέτουσα Αρχή η οποία γνωρίζει τις ανάγκες και κατέχει όλα εκείνα τα στοιχεία, έρευνα αγοράς – ανταγωνισμός – προηγούμενοι διαγωνισμοί, τα οποία της επιτρέπουν να προβεί σε εκτίμηση του.

Το άρθρο 10 (1) του Νόμου 73(Ι)/2016 αναφέρει:

«10 (1) Ο προϋπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς Φ.Π.Α, όπως εκτιμάται από την Αναθέτουσα Αρχή, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.»

Δεν μας βρίσκει σύμφωνους ούτε ο τρίτος λόγος ακύρωσης που επικαλούνται οι Αιτητές, για παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων.

Όπως ήδη αναφέραμε η Αναθέτουσα Αρχή, ανταποκρινόμενη στις εισηγήσεις Οικονομικών Φορέων, τροποποίησε την αρχική της απαίτηση για προαναλυτική μονάδα η οποία δεν θα ήταν ενωμένη με τους βιοχημικούς αναλυτές, σε απαίτηση για προαναλυτική μονάδα συνδεδεμένη με τους βιοχημικούς αναλυτές. Η αλλαγή αυτή επέτρεψε τη συμμετοχή στον Διαγωνισμό περισσότερων οικονομικών φορέων. Συνεπώς δεν συμφωνούμε με τους Αιτητές για παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ιδιαίτερα με την αναφορά των ιδίων ότι είναι σε θέση να προσφέρουν προαναλυτική μονάδα συνδεδεμένη με τους βιοχημικούς αναλυτές.

Επιπλέον, καθήκον της Αναθέτουσας Αρχής είναι η ίση μεταχείριση των Οικονομικών Φορέων και η διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού.

Στην κατεύθυνση αυτή ενήργησε η Αναθέτουσα Αρχή. Δεν θα ήταν δυνατό και επιτρεπτό να αναμένει ο κάθε Οικονομικός Φορέας ότι η κάθε Αναθέτουσα Αρχή είναι υπόχρεη να ικανοποιεί τις ιδιαίτερες τεχνικές και όχι μόνο απαιτήσεις του.

Συνεπώς, δεν συμφωνούμε με τους Αιτητές ότι η προσβαλλόμενη πράξη παραβιάζει την αρχή της χρηστής διοίκησης, της καλής πίστης και της αρχής της αναλογικότητας. Πιο συγκεκριμένα, δεν διαπιστώνεται ασυνεπής, αντιφατική ή κακόπιστη βλάβη της διοίκησης όπως ισχυρίζονται οι Αιτητές κατά παράβαση του άρθρου 51 του Ν.158(Ι)/99, ούτε κακή άσκηση της διακριτικής ευχέρειας και κατάχρηση εξουσίας, και/ή παραβίαση του άρθρου 48 του ιδίου νόμου.

Η **EL.NI.A KOKKINOS LTD v A.A.Π.**, Υπόθεση 75/2010, ημερομηνίας 04.07.2011, στην οποία παραπέμπουν οι Αιτητές, μπορεί να αφορά θέμα άνισης μεταχείρισης αλλά με εντελώς διαφορετικά γεγονότα από την υπό εξέταση υπόθεση. Στην EL.NIA KOKKINOS υπήρχε αξιολόγηση των προσφορών και κρίθηκε ότι για τα ίδια θέματα που είχαν

αποκλεισθεί οι εκεί Αιτητές υπήρξε διαφορετικός τρόπος αντιμετώπισης των επιτυχόντων.

Ο επόμενος λόγος ακύρωσης που επικαλούνται οι Αιτητές αναφέρεται σε παραβίαση της χρηστής διοίκησης σε σχέση με την ανάγκη τήρησης πρακτικών στα συλλογικά διοικητικά όργανα σύμφωνα με το άρθρο 24(Ι) του Νόμου 158(Ι)/99. Επιπλέον θέτουν και θέμα συγκρότησης και σύνθεσης της Επιτροπής σύμφωνα με τα άρθρα 20-23 του Ν.158(Ι)/1999.

Μας έχει απασχολήσει και η ύπαρξη ή όχι νομοθετικής ρύθμισης για την Επιτροπή Προδιαγραφών.

Έχουμε καταλήξει, μετά από σχετική μελέτη, ότι η συγκεκριμένη επιτροπή δεν είναι εκ του Νόμου, Ν.158(Ι)/1999 και 73(Ι)/2016, και των Κανονισμών, ΚΔΠ201/2007, θεσμοθετημένο σώμα.

Στην *Louis Hotels Public Company Ltd v Κυπριακή Δημοκρατία κ.α.*, Υπόθεση 1072/2013, ημερομηνίας 18.12.2015, αποφασίστηκε σχετικά:

«Όλα τα πιο πάνω οδηγούν στη συνακόλουθη επίπτωση ότι η ΕΜΕ δεν διέπεται αυστηρά από τους κανόνες που ορίζουν τη λειτουργία ενός θεσμοθετημένου διοικητικού οργάνου ώστε να ισχύουν οι σχετικές νομολογιακές αρχές όπως αυτές έχουν κωδικοποιηθεί στο Νόμο αρ. 158(Ι)/99. Αυτό περιλαμβάνει και την τήρηση των πρακτικών. Εκείνο που έχει τελικώς σημασία είναι το αναθεωρητικό Δικαστήριο να μπορεί να προβεί σε δικαστικό έλεγχο μέσα από την κατακλείδα των θέσεων της ΕΜΕ».⁷

Σχετική και η *Θεμιστός Θεμιστού v Δημοκρατίας*, Υπόθεση 879/2009, ημερομηνίας 29.3.2011 όπου καταγράφεται σχετικά:

⁷ Σημείωση: ΕΜΕ= Επιτροπή Μελέτης Ενστάσεων

«Εάν η Επιτροπή συγκροτείτο ως συλλογικό όργανο κατά επιταγή νόμου, πιθανό η απόφαση της επί των ενστάσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στην ένσταση που υπέβαλε ο αιτητής, να υπόκειται σε ακύρωση εφόσον το συλλογικό όργανο οφείλει να τηρεί χωριστά πρακτικά για κάθε συνεδρία με κύριο στόχο να φανερώνονται με διαφάνεια τα πεπραγμένα σε αυτές περιλαμβανομένων των παρόντων και απόντων κατά περίπτωση μελών, ώστε να είναι εφικτός ο τελικός δικαστικός έλεγχος».

(...)

«Ακόμη και η θέση του αιτητή σε σχέση με την έννοια της τήρησης του διατεταγμένου τύπου δηλαδή της οικειοθελούς τήρησης τύπων που δεν επιβάλλονται μεν από το Νόμο, αλλά η διοίκηση οφείλει να τηρήσει εάν εκουσίως ζήτησε τη στήριξη υπηρεσιακού ή άλλου γνωμοδοτικού συμβουλίου, δεν οδηγεί στην ακύρωση της διοικητικής πράξης σε περίπτωση μη αυστηρής συμμόρφωσης με το διατεταγμένο αυτό τύπο. Ορθά, εισηγείται βέβαια ο αιτητής, ότι η ανυπαρξία νομοθετικής διάταξης για τη σύσταση της Επιτροπής δεν της παρέχει και ασυλία για μη συμμόρφωση με τις επιταγές της χρηστής διοίκησης. Όμως, όπως έχει ήδη παρατηρηθεί, η Επιτροπή τήρησε πρακτικό από το οποίο φαίνεται με επάρκεια η εργασία της, καθώς και η κατάληξη της επί κάθε μιας από τις ενστάσεις που υποβλήθηκαν εναντίον της Δήλωσης Πολιτικής.»

Παρά το ότι η Επιτροπή Προδιαγραφών δεν διέπεται από κανόνες που ορίζουν την λειτουργία της ως θεσμοθετημένου συλλογικού οργάνου, εντούτοις το σημαντικό είναι η δυνατότητα ελέγχου των αποφάσεων της Αναθέτουσας Αρχής ως η πιο πάνω νομολογία.

Είναι γεγονός ότι η Επιτροπή Προδιαγραφών συνεδρίασε στις 08.05.2018, 11.05.2018, 14.05.2018, 16.05.2018, 24.05.2018, 06.06.2018 και 11.06.2018. Πρακτικά τηρήθηκαν στη τελευταία συνεδρία στις 11.06.2018.

Το συγκεκριμένο πρακτικό καταγράφει τις συνεδρίες στις οποίες, όπως αναφέρει, η Επιτροπή μελέτησε τα σχόλια που υποβλήθηκαν από Οικονομικούς Φορείς, αποτελείται από 68 σελίδες, περιέχει 161 απαντήσεις σε ισάριθμες ερωτήσεις Οικονομικών Φορέων και 6 Διορθώσεις όρων και παραγράφων του Διαγωνισμού. Το πρακτικό είναι υπογεγραμμένο από τα μέλη της Επιτροπής Προδιαγραφών και τη συντονίστρια της προσφοράς.

Από μελέτη των διοικητικών φακέλων διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή Προδιαγραφών υπό την παρούσα σύνθεση της διαμορφώθηκε στις 18.01.2018 μετά από την παραίτηση μέλους της αρχικής επιτροπής, που είχε συσταθεί στις 14.11.2016.

Συνεπώς, η συγκρότησης της Επιτροπής ήταν καθόλα νόμιμη και δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση, όπως ισχυρίζονται οι Αιτητές.

Αναφορικά με θέματα σύνθεσης και τήρησης άρθρων και λεπτομερών πρακτικών οι Αιτητές παραπέμπουν σε σειρά αποφάσεων όπου όμως τα γεγονότα διαφέρουν της παρούσας υπόθεσης.

Στην **S. HADJICHRISTOFI CONSTRUCTION LTD v ΔΗΜΟΥ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ**, Υπόθεση Αρ. 480/2011, 26.02.2013, τα πρακτικά κατέγραφαν μόνο την απόφαση χωρίς αναφορά σε παρόντες – απόντες και επιπλέον ήταν ανυπόγραφα.

Στην υπόθεση **ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ v ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**, (2010) 3 ΑΑΔ 417, 16.07.2010, τα πρακτικά κρίθηκαν ότι δεν έδιδαν σαφή εικόνα των αποφάσεων που λήφθηκαν και καθιστούσαν δύσκολο τον δικαστικό έλεγχο.

Στην υπό εξέταση υπόθεση τα πρακτικά είναι πολυσέλιδα, λεπτομερή και αιτιολογούν τις αποφάσεις που πάρθηκαν.

Στην υπόθεση **ΠΕΤΕΒΗΣ και ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ v ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ**, (2008) 3 Α.Α.Δ 138, ημερομηνίας 02.04.2008, υπήρχαν πέντε ξεχωριστές συνεδρίες, χωρίς πρακτικά, της Κριτικής Επιτροπής και η τελική απόφαση πάρθηκε στις 06.06.2003.

Καταγράφει η απόφαση:

«... Είναι αναμφισβήτητο ότι στις υπό συζήτηση πέντε συνεδρίες όντως δεν τηρήθηκαν πρακτικά [...]. Δεν καταγράφηκε, δηλαδή, οτιδήποτε έγινε ή λέχθηκε στην κάθε συνεδρία [...].

Ενόψει των πιο πάνω, δεν βλέπουμε πως θα μπορούσε να διασωθεί το κύρος της, κατά πλειοψηφία, μάλιστα, όπως σημειώσαμε, απόφασης της Κριτικής Επιτροπής της 6.6.2013. Και τούτο διότι, «στην Έκθεση Αξιολόγησης Κριτικής Επιτροπής στο Β' Στάδιο», η οποία και συνιστά το υπόβαθρο της απόφασης της 6.6.2003, γίνεται αναφορά στις απόψεις/εισηγήσεις αρμόδιων φορέων, όπως αυτές είχαν εκτεθεί προφορικά ενώπιον της Κριτικής Επιτροπής στις προηγούμενες της συνεδρίες, στις οποίες δεν τηρήθηκαν, όπως αναφέραμε, πρακτικά, επί δε των απόψεων/εισηγήσεων αυτών η Κριτική Επιτροπή τοποθετείται. Γίνεται π.χ. λόγος, με αναφορά στη μελέτη των εφεσειόντων, σε προβλήματα διακίνησης πεζών και οχημάτων, προβλήματα φωτισμού και αερισμού, προβλήματα ασφάλειας και πυρασφάλειας. Με αυτά τα δεδομένα, χωρίς, δηλαδή, την ύπαρξη πρακτικών όπου να καταγράφονται οι απόψεις/εισηγήσεις των αρμόδιων φορέων π.χ. της Πυροσβεστικής, της ΕΠΥΠΑΜ και των Επιμετρητών Ποσοτήτων, όπως αυτές εξετέθησαν ενώπιον της Κριτικής Επιτροπής, ο δικαστικός έλεγχος του κατά πόσο η αιτιολογία της απόφασης της 6.6.2003 είναι επαρκής και/ή του κατά πόσο η εν λόγω αιτιολογία είναι, ενδεχομένως, το προϊόν ουσιώδους πραγματικής πλάνης, καθίσταται ανέφικτος».

Και εδώ κρίθηκε ότι δεν ήταν δυνατός ο δικαστικός έλεγχος λόγω ανυπαρξίας πρακτικών.

Στα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης δεν γίνεται αναφορά σε θέσεις και απόψεις που κατατέθηκαν στις προηγούμενες συνεδρίες όπου δεν τηρήθηκαν πρακτικά, και στη βάση των οποίων έγινε συζήτηση στην τελευταία συνεδρία, όπου και λήφθησαν αποφάσεις.

Στην υπόθεση **ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ν ΜΙΛΤΟΥ ΚΟΛΙΑΝΔΡΗ**, (2000) 3 Α.Α.Δ 306, ημ. 16.05.2000 το δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε πλημμελής αιτιολογία της απόφασης και ανυπαρξία πρακτικών στα οποία να καταγράφονται όλα τα γεγονότα στη βάση των οποίων πάρθηκε η απόφαση και συνεπώς αυτή κρίθηκε νομικά τρωτή.

Στην **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ vs ΑΡΧΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ**, Υπόθεση 1253/2007, ημερομηνίας 23.3.2010, η οποία συνεκδικάστηκε μαζί με άλλες

εννιά προσφυγές, κρίθηκε ότι η απουσία πρακτικών από 8 συνεδρίες του Συμβουλίου Προσωπικού οι οποίες δεν ήταν συνεχόμενες αλλά είχαν χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών, καθιστούν ως πάσχουσα την απόφαση του Συμβουλίου.

Επιπλέον, η απόφαση κάνει διάκριση σε όργανα για τα οποία δεν υπάρχει ρητή νομοθετική ή κανονιστική επιταγή και σε όργανα για τα οποία υπάρχει, σχετικά με την τήρηση πρακτικών.

Καταγράφει σχετικά η απόφαση:

*«Το ερώτημα που τίθεται στην ουσία με τη μη τήρηση των ενδιαμέσων πρακτικών, είναι κατά πόσο η απουσία τους καθιστά την κρίση του Συμβουλίου Προσωπικού τρωτή, εφόσον υπάρχει καταγεγραμμένη διεξοδικά η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο τελευταίο και μοναδικό πρακτικό και το αποτέλεσμα των θέσεων του προέδρου και των μελών του ως προς τις υποψηφιότητες. Κατ' αρχάς, το θέμα απαντήθηκε ήδη στην **Πέτεβης και Γεωργιάδης Συνεργάτες** – ανωτέρω – όπου, όπως αναφέρθηκε και εκεί ήταν συμπληρωμένο το πρακτικό, αλλά δεν μπορούσε να ελεγχθεί τι προηγήθηκε, που ήταν δυνητικά ουσιώδες.*

*Κατά δεύτερο λόγο, είναι θέμα αρχής, διότι το σχετικό άρθρο 24(1) είναι επιτακτικό και δεν αφήνει περιθώρια απόκλισης. Εάν το συλλογικό όργανο συνεδριάζει για να λάβει μια απόφαση πέραν της μιας συνεδρίας, οφείλει να τηρεί πρακτικά για κάθε συνεδρία ώστε το αναθεωρητικό Δικαστήριο να δύναται να παρακολουθεί τη σκέψη του και το σύννομο της ακολουθητέας διαδικασίας, περιλαμβανομένης και της σύνθεσης του. Η απόφαση στη **Σύλβια Κεννέ – Μαρμαρά ν ΑΤΗΚ**, υποθ. αρ. 1225/07, ημερ. 14.4.09, στην οποία αναφέρθηκε ο κ. Χατζηγιάννου, δεν βρίσκει σύμφωνο το Δικαστήριο.*

*Εκεί τα δεδομένα ήταν εν πάση περιπτώσει διαφορετικά, αφού πρόκειτο για δύο και μόνο συνεχόμενες συνεδριάσεις για τις οποίες έγινε ένα και μόνο πρακτικό, το οποίο δεν έπασχε από οποιαδήποτε ασάφεια. Μετέπειτα, η διασύνδεση στο σκεπτικό της προαναφερθείσας υπόθεσης με τη **Ράφτης ν Δημοκρατίας** (2002) 3 Α.Α.Δ 345, είχε βέβαια την έννοια ότι πιθανόν να μην χρειάζονται πρακτικά όπου δεν υπάρχει ρητή προς τούτο νομοθετική ή κανονιστική επιταγή. Εδώ, όμως, με βάση τον Καν. 24(8) της Κ.Δ.Π. 220/82, επιβάλλεται η τήρηση πρακτικών από το Συμβούλιο Προσωπικού. Η **Ράφτης** αφορούσε την καταγραφή υπό μορφή πρακτικών των προφορικών συνεντεύξεων των υποψηφίων, τα οποία δεν ήταν υποχρεωμένο το εκεί συλλογικό όργανο να τηρήσει, παρόλον που τηρήθηκαν τέτοια πρακτικά έστω και εάν δεν ήταν πλήρη. Εδώ, σε συνάφεια με την υπόθεση **Χρυσάφη** – ανωτέρω – οι συνεδρίες του Συμβουλίου Προσωπικού δεν ήταν συνεχόμενες (σ' αντίθεση με τη **Μαρμαρά** – ανωτέρω -), αλλά εκτείνονταν σε μια περίοδο 4 μηνών. Η τήρηση των αναγκαίων πρακτικών σε κάθε συνεδρία αποτελεί*

ένδειξη λειτουργίας του συλλογικού οργάνου σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης. (*Ioannou v. Republic* (1977) 3 C.L.R. 61, *Eleftheriou v. Central Bank* (1980) 3 C.L.R. 85 κ.α.). Ρητά στον Καν. 24(8), ορίζεται ότι «τα πρωτότυπα των πρακτικών των συνεδριάσεων και των αποφάσεων συντάσσονται υπό του Γραμματέως και υπογράφοντα υφ' απάντων των μελών». Η πρόνοια αυτή είναι σαφής, διακρίνει δε μεταξύ των συνεδριάσεων και των αποφάσεων, καθιστώντας έτσι αναγκαία την τήρηση πρακτικών και στις δύο περιπτώσεις και όχι μόνο κατά την τελική συνεδρίαση όπου λαμβάνεται η απόφαση».

Η τήρηση πρακτικών κατά τις συνεδρίες των συλλογικών οργάνων αποτελεί υποχρέωση τους και επιβάλλεται για έλεγχο τόσο της σύνθεσης όσο και της αιτιολογίας της απόφασης.

Το άρθρο 24 του Νόμου 158(Ι)/99 προβλέπει ότι

«24 (Ι) Πρέπει να τηρούνται λεπτομερή πρακτικά των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων, στα οποία να διατυπώνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονται. Η τήρηση άρθρων πρακτικών είναι υποχρέωση κάθε οργάνου που ασκεί διοικητική λειτουργία».

Έχει επίσης νομολογιακά κριθεί ότι η μη τήρηση πρακτικών δεν καθιστά, αφ' εαυτής, άκυρη τη συγκεκριμένη πράξη εκτός εάν η απουσία οδηγεί σε αδυναμία ελέγχου.

Σχετική η υπόθεση **Αντώνης Ράφης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας κ.α.** (2002) 3 ΑΑΔ 345, στην οποία καταγράφεται:

«Έχει νομολογηθεί ότι τα συλλογικά όργανα πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης και να τηρούν τα πρακτικά των συνεδριάσεων τους.

Ωστόσο, αποτελεί καλώς θεμελιωμένη αρχή του διοικητικού δικαίου ότι στην απουσία νομοθετικής διάταξης που να ρυθμίζει το θέμα, η μη τήρηση πρακτικών από το συλλογικό όργανο δεν καθιστά, αφ' ευατής, άκυρη την συγκεκριμένη διοικητική πράξη, εκτός εάν η απουσία πρακτικών ή η ασάφεια της τείνει να στερήσει την πράξη της δέουσας αιτιολογίας».

Είναι συνεπώς σαφές ότι απαραίτητα συνθετικά κριτήρια για τα πρακτικά του συλλογικού οργάνου είναι η ύπαρξη νομοθετικής ρύθμισης, η δυνατότητα ελέγχου της σύνθεσης και η αιτιολογία της διοικητικής πράξης.

Το επίμαχο πρακτικό, ημερομηνίας 11.06.2018, είναι υπογεγραμμένο από τα τρία μέλη της Επιτροπής Προδιαγραφών και από τη συντονίστρια της προσφοράς. Γίνεται αναφορά στις προηγούμενες έξι (6) συνεδρίες και στα θέματα που απασχόλησαν αυτές, τις αποφάσεις που πάρθηκαν, και στο Παράρτημα 1 καταγράφονται όλες οι σχετικές ερωτήσεις/αιτήματα των οικονομικών φορέων με τα αντίστοιχα σχόλια/απαντήσεις.

Είναι θέση μας ότι δεν τηρήθηκαν μεν ξεχωριστά πρακτικά αλλά, με τον τρόπο που συντάχθηκε το τελευταίο πρακτικό, ουσιαστικά αυτό υιοθετεί όλες τις προηγούμενες συνεδρίες οι οποίες μάλιστα μπορεί και να κριθούν ως συνεχόμενες, αφού αυτές έγιναν σε χρονικό διάστημα δώδεκα ημερολογιακών ημερών. Τα δε μέλη της Επιτροπής υπογράφοντας το πρακτικό, επιβεβαιώνουν το περιεχόμενό του.

Συνεπώς, κρίνουμε ότι έχουν τηρηθεί πρακτικά, περιέχουν τις ερωτήσεις των Οικονομικών Φορέων και τις απαντήσεις της Αναθέτουσας Αρχής, οι οποίες καταγράφονται με σαφήνεια και είναι αιτιολογημένες.

Είναι κατάληξη μας ότι ούτε αυτός ο λόγος ακύρωσης των Αιτητών ευσταθεί.

Αναφορικά με τον τελευταίο λόγο ακύρωσης των Αιτητών, είναι άποψη μας πως ούτε αυτός ευσταθεί.

Τα όσα έθεσαν οι Αιτητές με την επιστολή τους ημερομηνίας 24.10.2018⁸, η Αναθέτουσα Αρχή τα απάντησε με το τροποποιητικό έγγραφο αρ. 8, ημερομηνίας 2.11.2018.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι Αιτητές με την επιστολή τους έχουν αποδεχθεί την αλλαγή σε προαναλυτικό σύστημα συνδεδεμένο με τις βιοχημικές μονάδες και ασχολήθηκαν με εισηγήσεις/αιτήματα άλλων προδιαγραφών.

Συγκεκριμένα, στην Προδιαγραφή 1 ζητούσαν:

Αρ. Προδιαγραφής	Προδιαγραφή	Αίτημα – Εισηγήση Αιτητών	Απάντηση Αναθέτουσας Αρχής
1	Πρέπει να προσφερθεί σύστημα αυτοματοποίησης προαναλυτικών διαδικασιών το οποίο θα είναι συνδεδεμένο με τις βιοχημικές μονάδες.	«Πρέπει να προσφερθεί σύστημα αυτοματοποίησης προ αναλυτικών διαδικασιών το οποίο θα είναι συνδεδεμένο με τις βιοχημικές μονάδες εκτός από την αναλυτική μονάδα που θα τρέχει HbA1c (ολικό αίμα)» Η αλλαγή ζητείται γιατί το προαναλυτικό σύστημα που θα προσφέρει ο οικονομικός	Το αίτημα γίνεται μερικώς αποδεκτό. Παρακαλώ όπως η προδιαγραφή 1 για το υποείδος 1.2 διαμορφωθεί ως ακολούθως: «Πρέπει να προσφερθεί σύστημα αυτοματοποίησης προ αναλυτικών διαδικασιών το οποίο θα είναι συνδεδεμένο με τις βιοχημικές μονάδες. Σε περίπτωση που το σύστημα δεν έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί ολικό αίμα τότε η μονάδα η οποία

⁸ Και τα οποία αφορούσαν σχόλια για τους τεχνικούς όρους Όρος ¹ 3 (2), 3(3) 8, 13, 15, 20, 23.

		<p>φορέας δεν μπορεί να διαχειριστεί δείγματα ολικού αίματος. Αυτά πρέπει να αναδευτούν πριν φορτωθούν στους αναλυτές. Το προ αναλυτικό τους σύστημα διαχωρίζει τα δείγματα HbA1c και τα τοποθετεί στα στατώ του αναλυτή που θα τρέχει τις HbA1c.</p>	<p>θα χειρίζεται ολικό αίμα μπορεί να μην είναι συνδεδεμένη στην αλυσίδα».</p>
--	--	---	--

Οι απαντήσεις της Αναθέτουσας Αρχής στους Αιτητές ήταν περιεκτικές, συγκεκριμένες και αιτιολογημένες, το δε περιεχόμενο τόσο των ερωτήσεων/εισηγήσεων των Αιτητών όσο και των απαντήσεων κρίνεται ως εξόχως τεχνικό και συνεπώς η κρίση της διοίκησης είναι σύμφωνα με τη νομολογία γενικά ανέλεγκτη.

Εν όψει όλων των πιο πάνω ομόφωνα αποφασίζουμε ότι η Προσφυγή δεν ευσταθεί και απορρίπτεται χωρίς διαταγή για έξοδα.